

Рецензії

**С. Калінкіна, С. Корновенко, С. Маркова,
Н. Романець «ВЕЛИКИЙ ПЕРЕЛОМ»
НА СЕЛІ. ФІНАЛ СЕЛЯНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ
В УКРАЇНІ (1929 – 1933 рр.)»**

Перша третина ХХ ст. в аграрній історії України – надзвичайно складний етап, що потребує наукового осмислення з позицій сучасної методології. Одним із тогочасних явищ української історії була селянська революція, започаткована селянами Полтавщини і Харківщини у 1902 р. Наприкінці 1920-х – на початку 1930-х рр. вона збіглася у часі з таким трагічним явищем української історії, як «великий перелом» на селі, синонімом якого є «сталінська революція згори». Фактично йшлося про надзвичайні заходи держави стосовно до селянства – найчисельнішої соціальної верстви тогочасного українського соціуму. Результатом репресивних заходів сталінського тоталітаризму став Голодомор 1932 – 1933 рр., масові депортації селян тощо.

У сучасній історіографії сформовано потужну наукову традицію щодо окремих сюжетів цієї сторінки в аграрній історії України. Передусім стосовно геноциду щодо українців – Голодомору 1932 – 1933 рр. Однак маловивченими залишаються питання, що стосуються безпосередніх механізмів реалізації державної фінансової політики, теорії й практики формування як загалом нового типу «радянської людини», так і нового типу радгоспно-колгоспного селянства зокрема.

Спеціального дослідження потребує й такий аспект, як репресивні механізми соціалістичної перебудови аграрного сектора. Не повною мірою сучасною історіографією вивчено посилення репресивного тиску державою напередодні «великого перелому», примусовий чинник у здійсненні суцільної колективізації, динаміка і специфіка застосування репресій під час заготівельних кампаній 1930 – 1933 рр.

Зважаючи на викладене вище, поява рецензованої монографії є своєчасною. Її присвячено актуальним питанням аграрної історії України кінця 1920-х – початку 1930-х рр. Як засвідчує текст колективної праці, її написано на основі аналізу різнопланової історичної джерельної бази, опрацьованої авторами під час роботи над темою. Монографію вирізняє логічна послідовність викладу, аргументованість тверджень і доведеність висновків. Автори керуються новітніми методологічними засадами, спрямованими на отримання науково обґрунтованих знань. Рецензовану працю написано фахово, відповідно до чинних вимог до такого жанру наукових праць.

*Земзюліна Н.І., д. і. н., професор, професор кафедри
всесвітньої історії та міжнародних відносин Черкаського
національного університету ім. Б. Хмельницького*

**Податки і повинності в галицькому селі
(кінець XVIII – середина ХХ ст.): монографія
/ П. С. Коріненко, В. Д. Терещенко,
В. В. Старка, А. В. Киданюк. – Тернопіль :
Вектор, 2016. – 200 с.**

Феноменом людської цивілізації, її невід'ємною частиною та важливим засобом впливу на суспільство є податкова політика. За допомогою продуманої, виваженої податкової політики можна ефективно регулювати такі складні соціально-економічні процеси, як обсяг виробництва, структурні зміни суспільства, рівень добробуту населення, його політичну активність тощо. Тож на сьогодні питання розвитку податкової політики належать до найактуальніших в економічному та соціальному житті України, що зумовлено новими явищами у вітчизняній економіці, її спрямуванням на ринкові відносини, де фінансові інструменти є одним з найефективніших методів державного регулювання економіки. Податкова політика може стимулювати інновації та розвиток нових галузей, важливих інфраструктурних проектів, бути інструментом справедливого перерозподілу доходів між окремими верствами населення, територіальними громадами та секторами економіки, забезпечуючи поступальний соціально-економічний розвиток, підвищення добробуту населення в країні. Політики, високопосадовці, економісти мають усвідомити досвід історії в тому, що виважена податкова політика – запорука економічного прогресу України. І навпаки, – у випадку ігнорування корінних інтересів громадян, їх суспільно-економічних потреб, незбалансованості податкової політики, економіка держави ще тривалий час може перебувати у стані кризи.

Тому зрозумілим є звернення як дослідників-фахівців, так і широкої громадськості до специфічних особливостей перебігу господарських перетворень, що мали, зокрема, місце у Східній Галичині наприкінці XVIII – у середині ХХ ст. Зрозуміло, що побудова нового неможлива без урахування минулого досвіду, вивченню якого сприятиме, на нашу думку, монографія «Податки і повинності в галицькому селі (кінець XVIII – середина ХХ ст.)».

Крім того, запропонована тема рецензованої монографії є інтегруючою, тобто такою, що дозволяє виявити закономірності та особливості соціальних і політико-економічних відносин на селі, оскільки податкова система відображає справжнє становище селян, їхній правовий та економічний статус у різні періоди історичного розвитку.

Розроблена авторами структура монографії ґрунтується на хронологічній послідовності розвитку податкової системи в Східній Галичині відповідно до науково усталених історичних періодів. Структурно книга складається із вступу, шести розділів (назви яких цілком адекватно відбивають зміст праці), дв'ятнадцяти підрозділів, висновків, які розкривають історію функціонування податкової системи в галицькому селі з кінця XVIII до середини ХХ ст.

Бібліографія до кожного розділу подана окремо, що полегшує пошук у списку того чи іншого джерела. Обсяг праці загалом 200 сторінок.

У першому розділі «Методологія, історіографія та джерела дослідження» автори проаналізували